

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CRESTINEASCĂ

«DESCUBRIMIENTOS ESPIRITUALES»

de
MIRCEA ELIADE

ÎNTREBAREA

de OCTAVIAN BÂRLEA

Descoperiri spirituale: acesta este titlul unei cărți de eseuri a lui Giovanni Papini, de curând tradusă în limba spaniolă de Vintilă Horia și apărută în Editura Emecé din Buenos-Aires. Un mare și ilustru scriitor italian tradus în spaniolește de un scriitor român și tipărit peste Ocean, în America latină (unde, după cum se știe, Papini se bucură de un prestigiu considerabil). Scriu rândurile de față mai ales pentru a sublinia această solidaritate a spiritualităților neo-latine. Ea nu e lipsită de semnificație. Giovanni Papini, pasionat de „semne” și înțelesuri oculte, va fi fost cel dintâi s'o descopere și să-i mediteze mesajul.

Vintilă Horia face parte din cea mai proaspătă echipă de scriitori și gânditori români și sincer interesați de „fenomenul Papini”. Dacă îmi aduc bine aminte, a tradus chiar *Martorii Sfintelor Patimi*, carte turburătoare, frustră, abruptă, despre care am scris un mic articol într-unul din ultimele numere ale ziarului *Cuvântul*, în primăvara 1938. Ar fi interesant să se cerceteze într-o zi istoria penetrației operei lui Giovanni Papini în România. Spre deosebire de D'Annunzio și Pirandello, introduși și „lansați” prin traducerile franceze, Papini își datorește prezența în librăria și literatura românească aproape exclusiv italianizanților. În afară de *Storia di Cristo* pe care succesul mondial de prin anii 1921-1922 a purtat-o și pe la noi, în versiunea franceză prezentată de Payot — opera lui Papini n'a pătruns, la noi, cum se obișnuia cu toți marii scriitori străini, prin traduceri în limba franceză, ci prin eforturile italianizanților români. Un început excelent a fost făcut, în 1923, cu *Un uomo finito*, tradusă de G. Călinescu, și admirabil prezentată de acel mare învățat Alexandru Marcu, care a și tradus mai târziu *Storia di Cristo*. Dar în afară de aceste două cărți și înafară de schițele fantastice din volumele *Il tragico cotidiano* și *Il pilota cieco*, traduse de Theodor Solacolu, restul operei lui Papini — adică poezia lui, criticile și polemicile lui, scrierile lui filozofice — restul acestei opere uriașe a rămas inaccesibil necunoscătorilor de limbă italiană.

Așa se explică de ce Papini n'a cântărit prea mult în ochii inteligenței românești, care își orienta lecturile și-și rectifica gustul în primul rând după noutățile librăriei franceze. În afară de **Storia di Cristo**, opera lui Papini n'a avut „succes” în Franța, și datorită acestei prezențe aproximative, toate celelalte culturi depinzând de librăria franceză au sfârșit prin a avea o imagine mutilată a marelui scriitor florentin. Destinul european al operei lui Papini s'a jucat în bună parte în Franța. Acest foarte interesant autor a avut nenorocul să fie tradus și difuzat în limba franceză de edituri de a doua sau a treia mână. Numai **Storia di Cristo** a apărut într-o editură celebră (Payot). Dar deși i s'au mai tradus vreo alte cinsprezece cărți, pe acestea din urmă nu le-a văzut nimeni (Un uomo finito a apărut într-o editură belgiană, care nici măcar nu-și difuza cărțile în Franța! . . .). Nu ne dăm încă seama de gravitatea acestui fenomen specific secolului nostru: soarta unei opere începe să atârne de editurile care o „lansează”, de posibilitățile lor de publicitate și difuziune. Astfel că, opera lui Papini, care se bucură de o largă circulație în Spania și America latină, a fost „blocată” în țările care depindeau de cultura franceză.

Eram, în România liberă, un grup, nu prea numeros dar destul de activ, care urmăream și comentam întreaga producție a lui Giovanni Papini. Vintilă Horia se număra printre noi. În pofida întâmplărilor și necazurilor-care l-au purtat din Austria până în Argentina — și-a păstrat întreaga pasiune pentru opera lui Papini. Vom citi cândva în jurnalul lui conversațiile cu acel Papini de prin anii 1946-47, bătrân, aproape orb, dar tot atât de ager, de îndrăgnet, de neodihnit, precum ni-l înfățișau primele lui cărți de-acum aproape o jumătate de secol. Giovanni Papini face parte din acea familie de scriitori europeni care n'au cunoscut decrepitudinea bătrâneții, nici istovirea fatală unui prea îndelungat efort de creație. Alături de Croce, de Bernard Shaw, de Unamuno, de Jung și întrucâtva de Gide, Papini, la șaptezeci de ani își continuă creația cu aceeași vigoare ca la patruzeci. Într-o anumită măsură, acești scriitori împărtășesc „norocul” lui Goethe: viața lor nu se împotrivește operei. Deși suferind de o gravă miopie încă din adolescență, și de câțiva ani, aproape orb, Giovanni Papini își împlinește munca și creația în același ritm al tinereții. Dovadă acel recent Michelangelo, plin de cusururi dar nu mai puțin genial; dovadă, mai ales, Judecata din urmă, operă considerabilă, în bună parte terminată, și în care se va oglindi ca într-o uriașă frescă întreaga Istorie Universală așa cum este ea înțeleasă de Papini.

Descubrimientos espirituales, ne spune Vintilă Horia în prefața, este titlu sugerat

continuare in pag. 2

Grăja principală, care turbură somnul multor Români din exil, pare a fi grăja „conducerii”. Are își aia expresia în întrebarea (întălnită atât în publicațiile „democratice”, cât și în cele „autoritare”): cum vom conduce Țara? Adecă țara liberată, de mâine. Nu ne mai împledecăm, așadară, nici de dacă, nici de cine; ci de cum vom. Cine? Asta o prîcepe și cocoșul: noli Care „noi”? NOI!

Conducerea Țării Nimeni nu mai vrea să conducă un tramway, un atelier de strungărie, o fabrică, un gimnaziu, o tipografie. Teama de concret îl mână pe poftitor spre domenii mai fără risc. Conducerea unui autobus închide imediat și grele riscuri. Conducerea unei Țări, numai rareori. Întâmplări recente ne-au arătat că înși medicii, pe jumătate nebuni, au fost ani în sir conducători de țară. Deci . . .

Pofa de putere — cel mai greu dintre cele trei păcate asupra cărora stăruie geniul lui Dostoevskij — se face astăzi tot mai arătată. Cel care au condus . . . vor să mai conducă; cei care n'au condus vor și ei să conducă. Din această sărmană sete de putere, câtă sbatere, câtă tremțuire a sufletului; câtă bajocorie a chipului de om; câtă încordare pentru a sări (noaptea, pe fulgerătură) zidul în cetatea „calificării” la conducere! (Ca și cum mâine, când vom povesti celor din țară cum i-am legat noi pe toți la gard, la întrecerile din Rhodos, nu vom auzi pe ascultători zicând: hic Rhodos, hic saltal).

Sbaterea de acum pentru luarea „conducerii” mâine trădează o sinistă încredințare: încredințarea că la întoarcere vom afla o Română goală; o Română numai cu plugari proști, buni de condus . .

Cu toate că, din vreme'n vreme, ajung până la noi îndepărtate sunorii despre viața de lăd pe care elita țării — intelectualii, ori plugarii — o trăiește acolo, departe, — acestea nu au darul să ducă — dacă nu la sporirea lepădării de sine — la sporirea generozității și a patriotis-mului nostru, atât de necesare unei „locuri împreună” în ceasul de față. Căci nu este vorba de o părăsire a „credințelor” (acolo unde sunți); nici de vreo lertare a „loviturilor” personale primite. Ci de o temporară uitare; mai exact: de o amănare — până după liberarea țării — la încheieri pământeșilor noastre grele „scoteli”. Să fie, oare, prea mult?

Drept vorbind, toată deslăsură, toată învâlbirea exilului este opera unei minorități: opera celor care nu vor să mai trăiască dacă nu vor fi ei conducătorii. Este opera celor care își pup astăzi, pe față ori în taină, întrebarea: cum îi vom conduce?

Cum îl vom conduce? Cred că va fi tare greu. Vom avea mai întâi de făcut cu cel ce duc astăzi viață de lup, prin păduri; cu frații, cu cunoaștii, cu prietenii celor ce au putrezit în pușcării, ori au fost împușcați hoștește; cu cel ce s-a nevoiț (pentru salvarea familiei) să golească, până la fund, paharul umilirii. Plugarul prost, apoi, va fi învățat și el între timp câte ceva. Căci în lipsa noastră (dela conducere) nu s'au comis acolo numai crime, nu s'au stricat numai venerabile așezări și s'au spurcat cinstite datini; ci s'au făcut și unele lucruri bune. În tot cazul, plugarul prost a putut vedea ce am fi fost noi (al lui) datori să facem pentru el și am fi putut face (de vreme ce ceilalți au putut, când au vrut) dar n'am făcut. Registrul păcatelor foștilor conducători le-a fost plugarilor larg și cu mesteșug deschis. E cazul să ne așteptăm la surprize. Când vom veni ca să-l pedepsim și să-l conducem, vestindu-l, mândru, că am fost la Paris, la Lausanne, la Nisa, ori știe Dumnezeu pe unde am mai fost, s'ar putea să ni se răspundă, apăsător: „noi... am fost aici!”

Celor ce cultivă desbinarea în exil, fiindcă s'au logodit cu pofta de conducere a Țării de mâine, aş vrea să le pun înainte, cu toată sfiala (numai lor!), un gând care nu mă mai păreşte. (Poate să le fie de folos):

Când ne vom înturna acasă — câți ne vom mai înturna — să nu intrăm de-o dată în țară. Să ne oprim la graniță (pe malul Dunării, ori după cum va fi locul) și să trimitem, mai întâi, iscoade. (Am stat noi atâta amar de ani în străinătate, — mai putem zăbovi la graniță o săptămână, două). Să trimitem, deci, iscoade: oameni care să tragă cu urechea, să la sama, să aducă vorba . . . Și numai după aceea să intrăm. Fără sgomot. (De se va putea, pe vreme de noapte).

G. RACOVEANU

Comuniștii români au căutat să compenseze deschiderea frontierei dinspre Rusia cu blocarea frontierei apusene. Aci s'a pusit o largă zonă de pământ, s'au ridicat turnuri de veghe, se patrulează intens și se acordă premiul și concedii grănicerilor care prind sau împușcă persoane suspecte.

Măsurile guvernului comunist român n'au adus nimic nou. Ele reprezintă o mentalitate reușească de apărută asiatică. Eficacitatea lor române foarte îndoleinică, fiindcă nici zidurile inezărești n'au constituit o piedică de netrecut, nici izolarea țaristă n'a separat de Apus și nici baricadarea Comunismului nu poate pune stavile dorului de libertate. Izolarea actuală poate cu mult întârzia un proces, care va izbucni cu atât mai impetuos, rupând căgăzuri.

De lipsa de efect a pazel frontierei vestice
avem alăturea dovezi și suntem toți mărturie. Bat
înmile în fară de dorul zilelor mai bune; bat
și în strălăitate. Se ridică acolo rugi către
Atopternicul; ridică-se și alci. Iau cei de
acasă lauri martiriului; aceștia lau cununa en-
turișmului pentru Ierlia celor din fară. Acolo
rodește eroismul; aci crește admirația. Peste
toate balonetele și turnurile de veghe, dragos-
tea de frate și de fară străbate și pătrunde
frontiere și zăgăzuri.

Românii din refugiu, dacă sunt până acum inferiori celor din țară în eroism, au în schimb demnitatea și responsabilitatea de a fi purtători de cuvânt al națiunii încetușate, într-o lume de libertate. Ceea ce în țară se poate numai gândi, sau cel mult șopti aici se poate cuvânta. Mai mult: pentru cei ce cad sub povară, pentru cei ce nevăzând departe se desurajează, noi trebuie să vestim ziua de mâine. Să anunțăm o speranță pe care o vedem crescând. Și aci am putea spune cu Sf. Pavel: **Vai nouă de nu vom vesti!**

Însă înălțarea de acest schimb de gânduri bune între refugiați și elementele nobile din țară, trebuie să constatăm cu durere că în rândurile refugiaților s'a strecurat, printr'un fenomen de osmază, și răul din țară. Deși aci nu trăim sub teroare, toți suferim prezentele efectele rele ale teroarei comuniste. Toți își mărturisesc înfrățirea cu cel chinuți din țară, înțindcă aceasta îi înobilează; însă pentru înfrățirea cu semenii din refugiu mulți n'au înțelegere. Există și aici, nu o putem nega, solidarități pe grupuri și cumeții, dar nu putem vorbi de o solidaritate națională. Cine e în afara grupului, e privit — precum la Comuniști — cu foarte multă bănuială. Crusta de umanism care acoperea înainte atâtea suflete acum a căzut, lăsând să se vadă o hidoasă realitate. Nu mai există consideraie nici pentru bunătatea firească a omului, nici pentru principiul de drept roman: nemo praesumitur malus nisi probetur, căci fiecare refugiat e considerat — pare-se — drept un criminal, până nu dovedește contrarul. În timpul Liberalismului s'a vorbit mult de închinăția spaniolă de odinioară dar iată că generația noastră, zisă flică a Umanismului, dă dovadă de o intoleranță și mai grea: aceea care în bună parte rezultatul unei cruciate naționale împotriva Maurilor, care dusesse aproape la o identificare a Statului cu Biserica; pe când aceasta e rezultatul unei cruciate cerești luate de destrămare sufletească; acolo cine își retracta greșeala redobândind libertatea, dar aici cine a avut altitudinea politică neîmpărtășită de alții nu mai are iertare. În raporturile și conflictele dintre refugiați se poate vedea și o lipsă de cavalierism. Toți se numesc mai mult sau mai puțin cruciați, dar unde e ținută? Nu se mai caută ca lupta — fie cu taurul, fie cu omul — să se facă după un anumit stil, urmând regulile frumosoșilor, ale binei și ale adevărului. În ea nu se mai vede o îndeplinire a judecății lui Dumnezeu, ci o biruință a egoismului. Și nu se atacă numai persoane care coboară în arenă gata de luptă, ci și filme nelarmate, copii rude, prieteni: tot ce are legătură cu „adversarul” și duce la înfrânt. Să fie acest radicalism, sau totalitarism, exacerbată concepții machiavelice ale unor

continuare in pag. 3

Tâmplă de altar, de George Russu. Catedrala ortodoxă din Cluj.

„DESCUBRIMIENTOS ESPIRITUALES“

PSALMUL 11

I
Ajută, Doamne! Că lată pier credincioșii;
piere dintre fiii oamenilor omenia;
Mint când vorbesc unii cu alții,
vorbesc cu buze viclene și cu inimi prefăcute.
Stârpește, Doamne, toate buzele viclene
și toată limba semeșă!
Pe cei ce zic: „Suntem tari prin limba noastră;
buzile noastre sunt cu noi;
cine este Domn nou?”

II
„Pentru durerea celor împiași
și pentru vâclul sârmanilor,
ridică-mă, Doamne,
da-volu mântuire celui ce-o dorește.”

III
Cuvintele Domnului sunt cuvinte cinste,
argint încercat, curățit de sgară,
limpezit de șapte ori.
Tu, Doamne, nu vei păstra;
de neamul acesta pururea ne vei păzi.
Necredincioșii dau târcoale,
când în îndurarea ta am nădăjduit.

PSALMUL 12

I
Până când, Doamne, mă vei uita de tot?
Până când îți vei ascunde de mine fața?
Până când va depăna sufletul meu durerea;
jalea în inima mea, zi de zi?
Până când se va tot ridica
asupra mea dușmanul?
Căci spre mine, ascultă-mă,
Doamne Dumnezeuul meu!

II
Luminează ochii mei,
ca să nu adorm în moarte;
ca dușmanul să nu poată spune: „L'am invins!”;
ca adversarii să nu se bucure că m'am prăbușit,
când în îndurarea ta am nădăjduit.

Veselească-se inima mea de ajutorul tău;
Domnului, care mi-a rânduit tot binele, să-l cânt!

[Traducere de Octavian Bărlău și
George Racoveanu, după LIBER PSAL-
MORUM. Nova e textibus primigeniis interpre-
tatio latina cum notis criticis et exegeticis.
Roma 1945].

CONFERINȚE

În ziua de 16 Martie, la Musée Guimet din
Paris, Domnul Mircea Eliade a vorbit despre:
Chamanisme et techniques mystiques indiennes.
La Lund (Suedia) Domnul Mircea Eliade
va ține două conferințe despre mistica primi-
tivă și trei seminarii de sintaxă română.

CĂRȚI

MIRCEA ELIADE: Chasteté, sexualité et vie
mystique chez les primitifs, in Etudes Carmellitaines
(volum aparte, intitulat: Mystique et Con-
tinențe, „Travaux scientifiques du VII-e Con-
grès International d'Avon”).

Tecnica dello Yoga, ed. Einaudi, Torino,
1952.

La noche bengali, ed. Emecé, Buenos Aires,
Colección „Grandes Romancistas”.

de Papini unei culegeri de studii și articole din volumele sale L'imitazione del Padre
(1946) și Santi e poeti (1948). Ca tot ce-a scris Papini în timpul și imediat după război,
volumele acestea au trecut aproape neobservate dincolo de frontierele Italiei. Com-
patriotul nostru a ales textele cele mai substanțiale, le-a ordonat cronologic și, im-
preună cu Elina Tejerina de Walsh, le-a tradus într-o admirabilă limbă spaniolă. Este
o mare bucurie să regăsești fraza amplă, robustă, suculentă, a lui Giovanni Papini, fra-
za aceea inimitabilă, pe care o cunoaștem din miile lui de pagini de proză, s'o regă-
sești întocmai în castiliană, datorită talentului și priceperii unui compatriot.

Sunt adunate aici o serie de eseuri despre Renaștere și mai multe articole despre
mari scriitori și artiști din alte timpuri (Erasm, Cervantes, Shakespeare, Michelange-
lo, Alfieri). Numai două articole despre scriitorii contemporani; unul în legătură cu
Oedipe al lui André Gide, altul despre Jean-Paul Sartre. (Acesta din urmă, fără îndoială
cea mai crudă execuție a lui Sartre pe care am cunoscut-o vreodată; întreține chiar acel
extraordinar portret al „Papei existențialistilor” pe care l-a scris Emil Cioran, sub
titlul Sur un entrepreneur d'idées, in Précis de décomposition). Cum paginile de față
nu alcătuiesc o recenzie, îmi voi îngădui să nu mă opresc decât asupra concepției
papiniene a Renașterii.

Este într-adevăr vorba de o „descoperire spirituală”. Prin interpretarea lui Papini,
Renașterea dobândește o nouă dimensiune, și tocmai pe un plan unde ne așteptam
mai puțin s'o descoperim: pe planul religios. Renașterea, spune Papini, este o rein-
torcere la primatul Tatălui și, deci, la viziunile și valorile Vechiului Testament. Ca o
reacție împotriva Evului Mediu ascetic și raționalist, Renașterea conduce la o re-
conciliere a omului cu el însuși dar și la o apropiere de Dumnezeu pe drumuri noi.
Omul e restituit în drepturile sale; de aici revalorizarea Vieții, a Naturii, a Artei.
Artiștii devin noii ghizi către Dumnezeu — în locul silogizanților și contemplativilor,
la cinst în Evul Mediu. Renașterea este, în felul ei, ecoul intrupării: trup și spirit, om
și Dumnezeu sunt din nou uniți, sunt în concordanță. De aici importanța imitației Ta-
tălui, de aici tendința către totalitate și sinteză, care domină toate manifestările Re-
nașterii.

Ar trebui citate multe pagini, ar trebui reproduse toate argumentele și toată do-
cumentarea lui Papini, pentru a putea aprecia cum se cuvine această „descoperire
spirituală”. Prefer să las cititorului bucuria de a-și asimila singur interpretarea pa-
piniană. Este semnificativă această revalorizare creștină a Renașterii italiene. Cât drum
a parcurs Papini dela acel iconoclast Dizionario dell'uomo selvatico, dela acel fana-
tism anti-modern care nu cruța decât pe sfinți și pe asceți! Este probabil că noua re-
valorizare a Renașterii de datește în bună parte „italienității” lui Papini. Îndreptă-
țitului lui orgoliu de a aparține celei prestigioase Florențe care a născut și adăpostit
genii și talente fără număr. Dar autorul Vieții lui Christos rămâne totuși un catolic;
evident, cu libertățile și fanteziile inevitabile unui mare artist, dar nu mai puțin
un catolic. Apropierea lui de fenomenul Renașterii are, deci, o semnificație spirituală
care depășește propriile lui poziții. S'ar putea ghici în revalorizarea creștină a Re-
nașterii italiene tendința majoră a catolicismului din zilele noastre de a „lichida pro-
vincialismele”, de a regăsi și promova pretutindeni universalismul, și aceasta pentru
a facilita întâlnirile și sintezele de mâine.

În ultimul timp, Occidentul a făcut două mari „descoperiri”, amândouă de incal-
culabile consecințe spirituale: a descoperit valoarea religioasă a Formelor, putând
înțelege astfel esența religiozității antichității greco-latine — și a descoperit valoarea
religioasă a Simbolurilor, făcându-și astfel accesibile categoriile specifice spiritualității
arhaice și exotice. Papini deslușește astăzi semnificația creștină a plasticiei Re-
nașterii, descifrează nostalgia Paradisului care străbate în iubirea artiștilor pentru
„Formele perfecte” și în pasiunea filozofilor-naturaliști pentru o „Natură” proaspăt
ieșită din mâinile Creatorului. Interesul Renașterii pentru „Formele perfecte” și pen-
tru „Natură” era interpretat până mai dăunăzi ca o reîntoarcere la valorile antichității
greco-latine, la celele numim îndeobște „păgânism”. Papini ne arată legăturile secrete
ale acestui cult al „Formei perfecte”, atât de caracteristic Renașterii, cu misterul În-
trupării. Interpretarea lui se încadrează în „spiritul timpului”: Occidentul catolic nu
numai că reactivează dialogul cu spiritualitățile vecine, dar încearcă să regăsească și
să revalorifice tot ceace aparține, în Europa și aiurea, Tatălui, tot ceace depinde —
direct sau indirect — de Vechiul Testament și de revelațiile primordiale: cosmogoniile,
Puterile, sacralitatea Naturii (opera Tatălui), majestatea Formelor. Problema aceasta
e prea delicată pentru a putea fi dezbătută într'un sfârșit de articol, și asupra ei ne
vom reîntoarce cu alt prilej. Am voit însă să subliniez de pe acum importanța contri-
buției acestui mare scriitor creștin care este Giovanni Papini. Nu e pentru prima oară
când un artist presimte și anticipează „spiritul timpului” cu mai multă precizie decât
o Academie întreagă de învățați și înțelepți.

MIRCEA ELIADE

PSALMUL 2

I
De ce freacă mânia neamurile
și popoarele de ce gândesc cele deșarte?
Regii pământului se revoltă
și căpeteniile împreună-unelează
contra Domnului și contra Hristosului său.
„Să rupem lanțurile lor
și de legăturile lor să ne scuturăm!”

II
Cel ce șade în ceruri, râde;
Domnul își bate joc de ei.
Apoi în mânia sa le vorbește
și cu indignarea sa îi înfricoșează:
„Rânduindu-mi-am rege
peste Sion, muntele cel sfânt al meu!”

III
Hotărîrea Domnului voia vestii-o:
Domnul rise către mine:
„Tu ești Fiul meu,
eu astăzi te-am născut;
Cere-mi și-ți voiu da
neamurile în moștenire,
și în a ta stăpânire marginile pământului.
Le vei cărmui cu tolgă de fier;
ca pe vasele olarului le vei sfărâma.”

IV
Și acum, regilor, pricepeți,
conducători ai pământului învățați-vă!
Cu frică serviți Domnulul și prealându-vă-
cu cutremur, venerați-l,
ca să nu se mânia și să pieriți din cale;
căci mânia lui stă să s'aprindă.
Fericiti cei ce la el află scăpare!

PSALMUL 3

I
Doamne, că mulți sunt cei ce mă asupresc
mulți sunt cei ce se ridică împotriva mea!
Mulți sunt cei care zic despre mine:
„Dumnezeu nu-l mai scapă!”

II
Dar tu, Doamne, îmi ești scut,
tu ești gloria mea; tu-mi înalți fruntea.
Cu glasul meu către Domnul am strigat,
și m'a auzit din muntele său cel sfânt.
M'am culcat și am adormit;
m'am sculat, căci Domnul mă sprijină.
Nu mă voi teme de mîile de oameni,
care, în cerc, se rădușesc împotriva-mă.

III
Ridică-te, Doamne!
Măntuiește-mă, Dumnezeuul meu!
Căci tu ai zdrobit falca adversarilor mei;
dinții păcătoșilor i-ai rupt.

IV
La Domnul este scăparea:
Fie binecuvântarea ta peste poporul tău!

[Traducere de Octavian Bărlău și
George Racoveanu, după LIBER PSAL-
MORUM. Nova e textibus primigeniis interpre-
tatio latina cum notis criticis et exegeticis.
Roma 1945].

Clicșeele:

Evdochia Doamna (Ovdotia, Evdokia
Kiev), prima soție a lui Ștefan cel Mare (1463-
1500). Frescă din biserica St. Nicolae Domnesc-
Lăz, ctitorie a lui Ștefan Vodă (1493).
Stălp de casă oltenescă.
Scoată românească. Lucrătură țărănească.

SECETA

Era după stăstani, era seară
Când apăr pe luncă Dumnezeu:
Umbla cu Sântu Petru ca să stingă
Dogoarea grea a secetei din țară.

Noi, toți, dormeam cu frunțile în tină:
Ca rădăcinile dormeam somn greu.
Ci Dumnezeu ne cercetă și zise:
„Petre, și'n somn se roagă și se'nchină!”

„Auzi-i cum se roagă pentru ploaie.
„Ard suielele'n ei de sete, Petre.
„Ci setea lor le vine din pământ,
„Că e pământul însetat de ploaie.”

Și s'asează lângă noi, în erbură,
Uncheșii amândoi și se vorbiră
Să dea cep la nori, și Sântiile
Să tragă apele'n văltori, la sorburi.

Noi l-auzeam în vis și îi vedeam ades
Și, deodată, veni ră ploile pe lunci:
Crescuseră grâne coapte și, prin soma,
pe brânci,
Cu Dumnezeu și sfinții
pornirăm la culcuș.

AL. GREGORIAN

DIACUL ÎNGERULUI

Carte, Ingerul nu știe
Pământește, ca școlarii:
Nici ceti și nici a scrie.

Că Abecedarul, Sus,
Ingerul-l deprind pe stele,
Lângă jețul lui Isus:
În alaiul cetelor,
Lululud pe acatiste
Lin, somnul planetelor.

Noaptea, dar, noi doi, târzii
Stăm sub zodiac de taină:
El îmi spune și eu scriu
Cu cerneli cerești, în vers,
Cum s'adună, se'ncunună
Zumzetul din Univers.

Că din ursitori ne-am prins:
Ingerul să-mi stee'n umăr
Spangă de azur aprins
Să mă treacă peste voac
Unde nu e vad, iar eu
Să-l slujesc și să-l fiu diac.

AL. GREGORIAN

ACUZAREA CEA MARE

În prelungita Noapte de Ispas pe care o trăim noi în exil împoșcarea cu noroi a „adversarului” nu mai impresionează pe nimeni. Libertatea absolută — libertatea fără struna responsabilității — (ca o compensare, parcă, a lipsei totale de libertate a celor din țară) era fatal să ducă la desmăț. Dela spirituala bărfeală și dela insinuare până la calomnie; dela insulta de surugiu și până la acuzarea de ucidere de om, totul este astăzi lucru obișnuit. Ordine legală nu mai există. Iară teama de Dumnezeu și legile (nescrise) ale onoarei nu pot ajuta decât acolo unde au fost totdeauna în cinst. Nu e de mirare, deci, că la acuzații nu se mai răspunde: se va răspunde când lucrurile vor reveni la matca lor firească.

La o anumită acuzație însă credem că trebuie neapărat răspuns. Aici și acum.

Se știe că cea mai elevată dintre viețile pământeniilor este viața călugărească. Pe călugăr nu-l mai pot atinge acuzațiile obișnuite, care necăjesc atâtea pe cei ce trăiesc în lume: este aci vorba de o altă scară a valorilor. Călugării îmbunătățiți au socotit întotdeauna că sunt atât de ticăloși și vrednici de osândă, încât ce spun ei despre ei înșiși intreacă cu mult tot ce ar putea spune despre ei bărfitorii și viclenii pământului. Până la o acuzație: acuzația de erezie. Aci călugărul nu mai poate să tacă; aci se ridică și cere — la nevoie, chiar împotriva stareșului său — scaun de judecată. Fiindcă toate celelalte acuzații, dacă s'ar dovedi a fi adevăruri, l-ar ține pe călugăr, în tinda bisericii; pe câtă vreme păcatul ereziei l-ar scoate din biserică; l-ar despărți de comuniunea sfinților. De aceea, aci el cere să se facă judecată și lumină.

Transpusă pe planul vieții laice — și raportată la starea noastră de acum — acuzarea aceasta supremă, adusă unui Român, vremelnic purtător de cuvânt al celor aflați acasă în robie și în tinda morții, este acuzarea de a sta, tocmai el (acum, printre noi) în slujba guvernului R.P.R. În fața acestei acuzații nu se mai face: trebuie dat răspuns. Căci, iată, cei care acuză nu sunt niște exilături oarecare. Ci sunt oameni care, în țară, au strălucit în profesiunea lor; oameni a căror iubire de țară nu poate fi de nimeni tăgăduită; oameni care au atins vârsta la care jocul cu onoarea altuia nu mai e, nici-cum, îngăduit.

Să se răspundă, deci. Să se răspundă; ca să știm unde ne aflăm. La această lămurire are drept tot Românul care nu vrea să creadă nici în ticăloșirea fără fund a chipului de om, nici în neiertata ușurătate a sufletului orbit de patima politică.

G. R.

RĂSPUNS LA ÎNTREBARE

Solia (3/II/52) se întreabă: Ce s'ar întâmpla cu INDREPTAR dacă n'ar mai scrie aci Mircea Eliade și încă unul, doi din afară de redacție? Nu s'ar întâmpla nimic, fiindcă atunci ne-am îndreptat spre Redacția Soliei cu rugăciunea să ne împrumute . . . o păreche din „blânzi” ei, ca să ne scoată din impas.

CUGETARE BLÂNDĂ

„Fiecare om, fiecare parohie și fiecare societate are conducătorii pe care îi merită”. (Solia, din 3/II/52). Dar când nu-i are de loc?

TOT CU DUH ȘI CU BLÂNDEȚE

Din articolul de fond al folii SOLIA (3. 2. 52): „De ce să ne ocupăm de ei? Să ne pierdem noi vremea cu scrisori și cu articole pentru a spune Românii din America că Petru Moga este un falsificator ordinar, că Gliceriu Moraru îmbracă haină preotească și se laudă că este ortodox după ce duce viața ce toți o cunosc și după ce s'a căsătorit de 5 ori până acum? Să ne ocupăm noi de un intrigant mărunț ca Neamțu-Martin, care își dă titlu de consilier juridic și nu aretă să aibă școala primară terminată?”

*

ÎN DRUM SPRE MOSSADEQ

B.I.R.E. (29/II/52) anunță că „P.S.S. Episcopul Leu a sosit la Cipru. De aci Sf. Sa va pleca la Bagdad și Teheran . . .”

Deh! E greu de crezut că ce n'a putut izbândi la Istanbul va plini la Teheran. Mossadeq e foarte sentimental, e drept: plânge, ca muierile, din te miri ce. Uleiu are, iarăși, bișag. Dar . . . să-l ungă pe P.S. Leu într-un arhiereu . . . e greu! (Poate după rânduielile cea musulmănească).

ger

INDREPTAR apare odată pe lună. Redacția și Administrația: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38. DEUTSCHLAND, US-ZONE.

Cea dintâi a noastră datorință este a nu spune decât ce, după adevărata noastră convingere, este adevărat; și un om nu poate să se facă vinovat de o faptă mai vrednică de osândă decât publicând într-un ziar lucruri pe care însuși nu le crede.

M. EMINESCU

REPUBLICANE

PENTRU ELIBERAREA LUI NIKOS BELOIANNIS

„Fasciștii greci, slugi murdare ale imperialismului american, vor să înăbușe în sânge dorința de libertate a poporului grec” (Scântela, 28. Fevr. 1952). De aceea în R.P.R. se înadunări de protest și oamenii liberi de aci expediă la U.N. telegrama cerând intervenție grabnică pentru liberarea „marei patrioți grec Nikos Beloiannis împotriva cărui lacheu Wall-Street-ului, Plastiras, a dat ordin de condamnare”. Din telegramele publicate de „Scântela”, câteva mostre:

Dușmani ai păcii și libertății popoarelor, imperialiștii americani și slugile lor monarho — fasciste din Grecia au pus la cale o nouă înscenare împotriva neînfățișatului luptător al poporului grec, Nikos Beloiannis și a tovarășilor săi de luptă. Împreună cu toți oamenii cinstiți de pretutindeni, protestez cu indignare contra acestei noi crime a lacheilor finanțelor americane”. Semnat: Virgil Claudian, Prodecanul Facultății de Matematici și Fizică din București.

„Îmi exprim adâncă indignare față de odioasele fapte ale lacheilor imperialiști dela Atena, care au trădat din nou în fața tribunalului militar pe Nikos Beloiannis și pe tovarășii săi, — luptători pentru libertatea poporului grec și pentru pace. Călii monarho — fasciști dela Atena văd în acești neînfățișați patrioți o piedică în înlăturarea planurilor lor criminale. Alături de oamenii cinstiți și iubitori de pace din întreaga lume cer, cu toată tăria, anularea acestui proces monstruos”. Semnat: Rodica Borțol, membră în Comitetul Executiv al Uniunii Centrale a „Centrocet”-ului.

Cugetarea . . . coloznică face uluitoare progrese în R.P.R. progresiștii: omul de știință exacte gândește la fel cu . . . Rodica Borțol.

ARHITECTURALE

În apropiere de Cotroceni, se înalță o clădire impunătoare: teatrul muzical. Reporterul I. Pleșa, cântând repeziștii cu care clădirea crește, cade la considerații de ordin artistic: „Măreț, svelt, armonioasă, croită în linii simple, construcția Teatrului Muzical îmbină avantajul spre viitor al realismului socialist, care înfloarește în marea Țară a Socialismului, cu cele mai bune tradiții ale arhitecturii vechi românești, inspirându-se din exemplul mărețelor construcții din URSS; clădirea arată dorința Partidului de a crește” etc. etc.

Asadar: avantajul spre viitor al realismului + arhitectura veche românească + măreția URSS-ului + dorința Partidului = teatru.

VICTOR HUGO SĂRBĂTORIT ÎN R. P. R.

„Sub auspiciile Comitetului Jubilar pentru sărbătorirea a 150 de ani dela nașterea lui Victor Hugo la Teatrul Municipal, a avut loc Marș seara, o adunare festivă închinată marelui scriitor francez”.

Scriitorul Eugen Jebeleanu a vorbit despre „Personalitatea și opera lui Victor Hugo”. D-sa a spus, între altele: „Uniunea Sovietică, în care operele lui Hugo au fost tipărite în 7 milioane de exemplare, este marea apărătoare și promovatoare a valorilor tuturor popoarelor și dacă noi putem astăzi, aci, să aducem cinstirea cuvenită lui Victor Hugo, într-o vreme când la Paris, în locul statuii lui se află așezată o mașină americană Ford, aceasta se datorește faptului că am fost eliberați de către Uniunea Sovietică”.

La sfârșit a fost prezentat un bogat program artistic. Au recitat din versurile marelui poet francez actorii: Al Critico, Mihai Popescu, George Vraca, Al Kirilescu, Cicerone Teodorescu ș.a. (Scântela, 28. 11. 1952).

LEGĂTURI TRADIȚIONALE

Ambasadorul extraordinar și ministrul plenipotențiar al R.P.D. coreene, Ex. Sa. Go Bom Giu, a sosit în București. În Gara de Nord el a fost întâmpinat, în numele guvernului R.P.R. de Tov. A. Bunaciu, prim adjunct al ministrului Afacerilor Externe. Salutându-l în numele poporului român, Tov. Bunaciu a subliniat tradiționala legătura de amicitie între poporul român și cel coreean.

Ex. Sa. Go Bom Giu, în răspunsul său, a spus: soarta noastră e una; trebuie să ne simțim coate, căci numai așa vom învinge teroarea imperialismului.

Numeroși oameni ai muncii (care în clipa aceea nu aveau de muncă) au manifestat entuziasmul pentru prietenia româno-coreeană, scandând puternic numele eroicului Conducător al poporului coreean, Tov. Kimir-Sen” (Scântela, 28. 11. 1952).

Publicațiuni românești:

CAETE DE DOR, metafizică și poezie, Nr. 5, Paris, 92 pagini. Redactori: Virgil Ierunca și Constantin Amărieșel. Contribuții: Mircea Eliade, N. Caranica, V. Buescu, Al. Busuioceanu, Ion Velicu, N.A. Gheorghiu, Constantin Amărieșel, Ion Părvulescu, Tudor Argeșei (tradus în franceză de Antoine Golea și Ion Ureche), Pierre Jean Jouve (în românește de Virgil Ierunca), V. Voiculescu (în franceză de Virgil Ierunca), G. Bacovia (în franceză de N.A. Gheorghiu), C. Noica, Mihai Niculescu, D.C. Amzăr. Adresa revistei: 8, rue Pascal, Montrouge (Seine).

INSEMNĂRI (APUNTES), Buenos Aires, Nr. 4, Februarie 1952. Director: Radu Ghenea. Contribuții: Toader Iorag, Juan Carlos Goyeneche,

DOSTOJEVSKII ... ȘTERS DIN CONTROALE

În R.P.R. s'a comemorat centenarul morții lui N. Gogol. Cu acest prilej zărele proslăvesc „marea cultură a poporului rus”. În articole de fond și în folioane sunt amintiți marii scriitori ai poporului rus. Alături de Puskin, Gogol, Turgheniev și Tolstoi sunt numiți marii Cernăveskii (de ce nu și Dobrolubov și Pisarev? n.n.), Sallicov-Scedrin, Solohov, Maikovsky, Ehrenburg. Este șters de pe lista marilor scriitori Ruși . . . F.M. Dostojevskii, autorul „Dracilor” (Bess).

Acad. Prof. Emil Petrovici scrie că Gogol a crezut într-un singur lucru: în forțele Poporului. Și „exemplul marelui popor rus luminează calea tuturor popoarelor lumii în lupta lor împotriva exploatareilor, pentru o viață nouă, pentru socialism, pentru pace, pentru republică populară”.

Cu acest prilej literarii R.P. Române stabilesc și partea de contribuție a Rușilor la punerea pe picior a literaturii românești:

„În literatura noastră influența sănătoasă a marilor creatori ruși ca și a gânditorilor revoluționari democrați se oglindește din plin în operele lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Odobescu, Sadoveanu și alții”. (România Liberă, 4 Martie 1952).

INTRE RĂSĂRIT ȘI APUS

Angelica Rozeanu, „maestră a sportului, campioană mondială la tenis pe masă”, înturnată dintr-o lungă călătorie profesională, își publică, la Scântela, „notele de drum”.

Despre Apus scrie așa:

„Primul contact cu moravurile sportive din Apus ne-a făcut să simțim dela început diferența între felul în care sunt tratați sportivii în țările lagărului socialist și felul în care sunt tratați în lagărul capitalist, unde sunt socotiți niște saltimbanci aducători de bani”.

Despre Răsărit (despre Răsăritul neconvertit la „socialism”) campioana mărturisește:

„Sunt fericită că sunt din nou acasă. Cele trei săptămâni petrecute la Bombay mi-au arătat, pe viu, diferența de neînchipuit care există între mizeria, disprețul pentru om din țările capitaliste și nivelul de trai în continuă creștere, dragostea pentru om caracteristică țării noastre, caracteristice tuturor țărilor socialiste”.

Ce păcat că gândirea nu poate juca precum mingea pe masă!

LIPSĂ DE VIGILENȚĂ

„România Liberă”, din 15 Martie 1952, atrage atenția Sfatului Popular asupra unei primejdii chinătoare:

„Munca de formare a întovăririlor agricole trebuie dusă sub semnul unei ascutite lupte împotriva diavolurilor. Sfatul Popular trebuie să ia seama ca să nu ajungă în situația comitetului executiv al Sfatului Popular comunal Clorolășu - Dolj, din a cărui lipsă de vigilență diavolul Stănescu Manea a reușit să se strecoare în comitetul de inițiativă format în vederea constituirii întovăririi agricole și căuta să-i îndepărteze pe țărani muncitori de întovărire”.

Blefiți „diavoluri” Ca să scape de Necuratul, sunt nevoiți să facă apel la toate resursele de „șiretenie” cu care i-au înarmat secole de stăpânire ciocolască și de altă păgânească venitură.

MARI ADUNĂRI DE PROTEST

În București s'au ținut, în ziua de 13 Martie, mari adunări de protest împotriva . . . aruncării de păduchi și de gândaci, purtători de boli contagioase, în R.P. Cor. Au luat cuvântul acad. prof. dr. N. Hortolomei și stahanovista Matei Paraschiva. Indignarea (de același grad) înfrățind inimile și înarmând mințile s'a ajuns la o uluitoare identitate de expresie. O frântură din cuvântarea Profesorului:

„Îmi exprim revolta și mânia împotriva barbarilor imperialiști americani, mai cruzi decât hitleriștii, care în dorința lor criminală de subjugare a întregii lumi, distrug în masă femei, copii, bătrâni, aruncând asupra eroicului popor coreean bombe conținând diferite insecte infectate cu microbii ciumei, holerii și al altor mormine ucigătoare”.

Paraschiva: „Îmi alătur glasul celui al mili-oanelor de oameni cinstiți și spun cu hotărâre: Să înceteze imediat folosirea armei bacteriologice în Coreea! Să primească pedeapsa cvlenită criminalii imperialiști americani ce folosesc această armă!” (România Liberă, 15 Martie 1952).

GER

INFORMAȚIUNI

În ziua de 25 Martie (Buna Vestire) Sfântul Părinte a adresat o Pastorală tuturor clericilor și mirenilor catolici din România, îndemnându-i să rămână tari în credință — peste toate îndușmăririle și persecuțiunile pe care le au de suferit.

În cursul lunii Martie, I.P.S.S. Visarion Puiu a făcut o vizită la Roma.

În ziua de 13 Martie, trei ofițeri și doi subofițeri aviatori români au izbutit să fugă din țară cu o mașină He 111, și să aterizeze, în bune condiții, lângă Belgrad. Aviatorii români au cerut autorităților jugoslave azil.

La 1 Martie a.c. s'a comemorat, în München, de către Asociația Românilor din Germania de Sud, împlinirea a 100 de ani dela nașterea lui I.L. Caragiale. Comemorarea s'a făcut la Neumann Haus, Cuvântul de introducere fiind rostit de către D-l Dr. C. Saxu. Di Prof. Ioșif Mateica a ținut o conferință despre Caragiale, D-l Av. Laurian Tâmbălaru a citit monologul: „1 Aprilie”. Cu concursul Doinei Calogera și Pop, cât și al D-lui Mateica s'a jucat piesa „Conul Leonida față cu Reacțiunea”.

În numărul nostru viitor (Aprilie 1952) semnează: EMIL PANAITESCU, N. I. HERESCU, ARON COTRUȘ, ALEXANDRU MIRCEA, AL. GREGORIAN, VASILE POSTEUCĂ, FLAVIU POPAN.

PREȘEDINTELE TRUMAN

CINSTEȘTE MEMORIA LUI KOSSUTH

La Philadelphia, în istorica „Independence Hall”, Americanii de origine maghiară au comemorat într-un cadru de mare și semnificativă sărbătoare, centenarul Independenței Ungariei și totodată centenarul vizitei lui Lajos Kossuth în Statele Unite și al fondării, de către însoțitorii lui, a comunității maghiare în State.

Cu acest prilej, Președintele Harry Truman a trimis secretarului Federației americano-maghiare S. E. Balogh o scrisoare, din care redăm aci următoarele:

„Venirea voastră aici, ca și venirea sărbătoritului vostru compatriot la creșterea legăturii de prietenie și de înțelegere între popoarele Ungariei și Statelor Unite — legătură care va dăinui, în pofida tuturor peripețiilor istoriei . . .

„S'a scurs un secol dela vizita lui Kossuth în această țară. Dar cuvintele lui au valabilitate permanentă. De aceea se cuvine să ne aducem aminte de marele patriot și bărbat de Stat ungur” . . .

Comemorarea lui Kossuth (și a luptei lui pentru libertatea lumii) s'a făcut și la München, acum câteva luni de zile. Aci a prezidat conducătorul societății de radio Free Europe. Le supunem toate aceste lapte patrioțice, bărbăților de Stat și conducătorilor noștri din exil: poate că nu va fi cu totul fără folos.

PROPAGANDĂ . . .

Echo der Woche (Jahrg. 1952/Nr. 6) publică, „durch Vermittlung des Generalsekretärs der freien rumänischen Journalisten, Mugu Vălașcu”, un reportaj al unui fost șofer al Anel Pauker și apoi șofer al Consulatului din Paris al R.P.R. Reportajul acesta, publicat de revista germană sub titlu „Das intime Dasein der Anna Pauker”, este foarte interesant. Tot ce se spune aci împotriva Anei se rezumă la:

a) nesinceritatea și teatralismul ei: deși la masa Anel Pauker se servesc: icre, curcani, tortă, ea nu povestește asta țărănilor care îi arată — în vremea vizitelor ei — mizerabiliilor lor cloră de linte; ba le spune chiar că nici ei, conducătorii, nu mănâncă mai acătării. (Ca și cum ministrii de externe de până la 23 August 1944 mâncau „mămăligă cu ceapă”, deși le recomandau pe astea Românii!).

b) hainele scumpe ale odraslelor Anei — care odrasle au chiar automobile . . .

c) nedreptatea pe care ea n'o înlătură: doi Ana are o mulțime de locuințe și pentru lipsința personală o mulțime de odăi, el, șoferul, nu dispunea decât de o cameră și și aceea proastă.

Cam asta e tot ce se spune aci rău despre Anna Pauker. Incolo, se stăruie asupra:

a) activității ei neobișnuite.

b) modestiei ei în îmbrăcăminte. (Șoferul spune că el, care o ducea zilnic cu mașina, n'a văzut-o niciodată cu haină de blană, deși se spunea că avea acasă vre-o 20 de blănzi).

c) inimii ei ciudate: întotdeauna când pleca de-acasă își îmbrățișa „ihre sechs Hausmädchen und Zimmermädchen” (se precizează numărul și se subliniază cuvântul îmbrățișare n.n.)

Dar mai e ceva. Reportajul e împodobit cu una din cele mai bune poze („cap de expresie”) ale Anei Pauker; poze care se dau, deobicește, cu dedicație. Poza asta ne-o înfățișează pe Ana exact așa cum o prezintă Sorana Gurian-Romondi în „Mon Journal de Roumanie”. Cităm:

„Le visage d'Anna Pauker n'a rien de dégoutant. Elle a une belle tête féminine, un grand front, une expression passionnée. Il y a de la vie en elle, de la flamme. La tête carée a quelques chose de sculptural. Elle pourrait servir de modèle pour un marbre représentant La Justice poursuivant le Crime”. (Vezi Ed. VASILIU-CLUJ, Caveani consules, Freising 1952, pag. 26).

Propaganda e mare lucru: se poate face în tot chipul. (Și pentru tot felul de socoteli).